

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่..... ๑๖๕๐/๒๕๕๔
วันที่..... ๓๐ พ.ค. ๕๔
เวลา..... ๑๐.๑๐

ด่วนที่สุด

ที่ พณ ๐๖๐๓/ ๓๕๕๓

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

กระทรวงพาณิชย์

๔๔/๑๐๐ ถ. นนทบุรี ๑

อ.เมือง จ. นนทบุรี ๑๑๐๐๐

สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ

รับที่..... ๓๓๓ / ๒๕๕๔

วันที่..... ๓๐ / ๑๑ / ๕๔

เวลา..... ๑๕.๒๐ นาฬิกา

เรื่อง การประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (APPF) ครั้งที่ ๒๐
เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
อ้างถึง หนังสือเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด่วนมาก ที่ สผ. ๐๐๑๐/๑๑๔๖๗ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ขอให้กระทรวงพาณิชย์สนับสนุนข้อมูล การดำเนินการและท่าทีของไทยในประเด็นด้านเศรษฐกิจ สำหรับประกอบการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้น เอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๒๐ (The 20th Annual Meeting of the Asia-Pacific Parliamentary Forum หรือ APPF) ที่จะมีขึ้นในวันที่ ๘-๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ ณ กรุงโตเกียว ญี่ปุ่น ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงพาณิชย์ได้จัดเตรียมข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับสถานการณ์ระหว่างประเทศและภายในประเทศ ด้านเศรษฐกิจในหัวข้อที่ ๓ ของร่างระเบียบวาระการประชุมแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานกิจการพิเศษ

รับที่ ๕๐.๕ / ๕๕๕๙

ว.ค.ป. ๒๘-๑๑-๕๙

เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ..... กศน

(นางศรีรัตน์ รัชฎปาะณะ)

อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

โทรศัพท์ ๐๒-๕๐๗-๗๓๗๘

โทรสาร ๐๒-๕๔๗-๕๖๒๕

ข้อมูลประกอบการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (APPF) ครั้งที่ ๒๐

๓. สถานการณ์ระหว่างประเทศและภายในภูมิภาค : ด้านเศรษฐกิจ

๓.๑. การรายงานเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) ในปี ๒๕๕๔

๓.๑.๑. การประชุมเอเปคในปี ๒๕๕๔ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้า

๑) การสนับสนุนการเจรจาการค้ารอบโดฮา และการต่อต้านการใช้มาตรการกีดกัน

รัฐมนตรีเอเปคได้ออกแถลงการณ์แยก (Stand-alone Statement) เรื่อง “The WTO, the Doha Development Agenda Negotiations, and Resisting Protectionism” เพื่อเป็นการแสดงเจตนาและส่งสัญญาณทางการเมืองร่วมกันก่อนที่จะมีการประชุมรัฐมนตรีองค์การการค้าโลก ครั้งที่ ๘ ในเดือนธันวาคม ศกนี้ ใน ๒ เรื่องหลัก ซึ่งได้รับการรับรองโดยผู้นำเศรษฐกิจเอเปค คือ (๑) **สนับสนุนการเจรจาการค้า** โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการเจรจาจากเดิมที่เน้นหลักการเจรจาแบบ Single Undertaking ซึ่งจะยังไม่มีการตกลงใดๆ จนกว่าจะตกลงกันได้ทุกเรื่อง มาสนับสนุนรูปแบบใหม่ๆ และเพิ่มโอกาสที่จะทำให้สามารถเจรจาทกลงกันได้มากขึ้น (fresh and credible approaches) โดยให้เลือกประเด็นภายใต้ Doha Work Program ที่น่าจะตกลงกันได้ก่อน เพื่อให้การเจรจาการค้าสามารถมีผล ลัพท์และประสบผลสำเร็จได้ต่อไป โดยคำนึงถึงเรื่องของการพัฒนาเป็นเรื่องสำคัญเช่นเดิม (๒) **การต่อต้านการใช้มาตรการกีดกัน** โดยตกลงที่จะขยายเวลาไม่ใช้มาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าการลงทุนสินค้าและบริการ หรือ การจำกัดการส่งออกใหม่ ๆ หรือ การใช้มาตรการที่ไม่สอดคล้องกับความตกลง WTO ออกไปจนถึงปี ๒๐๑๕ (รายละเอียดแถลงการณ์รัฐมนตรีเอเปคเรื่อง WTO

๒) การส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคและการขยายการค้า

รัฐมนตรีและผู้นำเศรษฐกิจเอเปคให้การรับรองและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ SMEs ในห่วงโซ่การผลิตของโลก โดยส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการผลิตและการเป็นอุตสาหกรรมสนับสนุนของ SMEs เช่น การเข้าถึงข้อมูลของบริษัทคู่ค้า ข้อมูลการผลิต การค้าและการลงทุน การใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสาร และการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น อีกทั้งยังให้การรับรองนโยบายนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ และขับเคลื่อนโดยกลไกตลาด เพื่อส่งเสริมการแข่งขัน การเข้าถึงเทคโนโลยี กระตุ้นให้มีแนวคิดและงานสร้างด้านนวัตกรรมเพื่อการเติบโตของภาคธุรกิจ ซึ่งจะส่งเสริมการค้าและการลงทุนเรื่องนี้ต่อไป โดยเห็นชอบนโยบายและมาตรการด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาระบบเศรษฐกิจแบบเปิด การส่งเสริมการลงทุนแบบเปิด การสนับสนุนการใช้และการเข้าร่วมในการพัฒนามาตรฐานแบบสมัครใจ การให้การปกป้องและการปฏิบัติด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่สนับสนุนนวัตกรรมในการลงทุนและพัฒนา การละเว้นการใช้มาตรการที่ใช้พื้นที่หรือความเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเงื่อนไขในการให้สิทธิประโยชน์ด้านการจัดซื้อภาครัฐ และการส่งเสริมกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพ เป็นต้น

นอกจากนี้ รัฐมนตรีและผู้นำเศรษฐกิจเอเปคได้มีมติเห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคด้านโลจิสติกส์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการลดต้นทุน เวลา และความไม่แน่นอนในการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการในภูมิภาคที่อัตราร้อยละ ๑๐ ภายในปี ๒๐๑๕ โดยให้ทุกเขตเศรษฐกิจกำหนดมูลค่าสินค้านำเข้าขั้นต่ำที่จะยกเว้นการจัดเก็บภาษีศุลกากรและพิธีการทางศุลกากรสำหรับสินค้าที่ส่งทางไปรษณีย์และแบบด่วน และเห็นชอบโครงการนำร่อง (Pathfinder) สำหรับเขตเศรษฐกิจที่เข้าร่วมต้องกำหนดมูลค่าขั้นต่ำที่มากกว่าหรือเท่ากับ ๑๐๐ เหรียญสหรัฐฯ ทั้งนี้ มี ๑๐ เขตเศรษฐกิจที่เข้าร่วม คือ บรูไน ฮองกง ญี่ปุ่น เกาหลี

มาเลเซีย นิวซีแลนด์ รัสเซีย สิงคโปร์ จีนไทเป และสหรัฐฯ ซึ่งเขตเศรษฐกิจที่เข้าร่วมจะได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจอันเป็นผลจากการลดต้นทุนและเพิ่มความรวดเร็วในการดำเนินธุรกรรมทางการค้ามากขึ้น ทั้งต่อการบริหารจัดการด้านศุลกากร ภาคเอกชน และผู้บริโภค

๓) การเติบโตสีเขียว

สหรัฐฯ มีความพยายามอย่างสูงที่ต้องการให้เอเปคประกาศผลงานชิ้นโบว์แดงในเรื่องที่สหรัฐฯ ผลักดันมาตลอดในปีนี้ คือ การเปิดตลาดสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อม โดยสหรัฐฯ ต้องการให้ผู้นำเศรษฐกิจเอเปคมีแถลงการณ์ร่วมให้มีการลดภาษีสินค้าสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุดและเร็วที่สุด คือ เหลือไม่เกินอัตราร้อยละ ๕ ภายในปี ๒๐๑๒ โดยอ้างว่าจะเป็นการลดต้นทุนต่อสินค้าที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค และส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม แต่หลายเขตเศรษฐกิจมีข้อกังวลหรือความเห็นที่แตกต่าง ทำให้ไม่มีข้อยุติในเรื่องนี้ก่อนการประชุมระดับรัฐมนตรีและระดับผู้นำ

เพื่อให้สามารถหาข้อสรุปในเรื่องนี้ได้ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของไทยได้เสนอถ้อยคำที่มีความยืดหยุ่นต่อการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจ เพื่อให้ทุกเขตเศรษฐกิจสามารถยอมรับได้ ดังนี้ “ภายในปี ๒๐๑๒ สมาชิกเอเปคจะร่วมกันกำหนดรายการสินค้าสิ่งแวดล้อมในกรอบเอเปคที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อนำมาซึ่งการลดภาษีสิ่งแวดล้อมไม่เกินร้อยละ ๕ หรือน้อยกว่า ภายในหรือก่อนปี ๒๐๑๕ โดยไม่กระทบท่าทีของเขตเศรษฐกิจภายใต้ WTO” ทั้งนี้ ข้อเสนอดังกล่าวได้รับการสนับสนุนให้เป็นฐานในการปรับปรุงเป็นข้อยุติที่ยอมรับร่วมกัน

ในที่สุดผู้นำเศรษฐกิจเอเปคก็มีข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในแถลงการณ์ คือ “ในปี ๒๐๑๒ เขตเศรษฐกิจจะพัฒนารายการสินค้าสิ่งแวดล้อมในกรอบเอเปคที่ส่งผลโดยตรงและทางบวกต่อการเติบโตสีเขียวและการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อนำมาซึ่งการพิจารณาลดภาษีนำเข้าสิ่งแวดล้อมไม่เกินร้อยละ ๕ หรือน้อยกว่า ภายในสิ้นปี ๒๐๑๕ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของเขตเศรษฐกิจและไม่กระทบท่าทีของเขตเศรษฐกิจภายใต้ WTO” และ “ให้เขตเศรษฐกิจยกเลิกการกำหนดการใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศที่บิดเบือนการค้าสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคให้สอดคล้องกับข้อผูกพันใน WTO ภายในสิ้นปี ๒๐๑๒”

๔) การประสานและความร่วมมือด้านกฎระเบียบ

การปฏิรูปกฎระเบียบโดยการยกเลิกกฎระเบียบที่ล้าสมัยและยุ่งยาก จะทำให้สามารถเพิ่มผลผลิต สร้างงาน ปกป้องสิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความปลอดภัยและความมั่นคงได้ และการประสานด้านกฎระเบียบสามารถป้องกันการเกิดอุปสรรคทางการค้าที่ไม่จำเป็น ในเรื่องนี้รัฐมนตรีและผู้นำเศรษฐกิจเอเปคได้ให้การรับรองมาตรการที่จะดำเนินการภายในปี ๒๐๑๓ อาทิ แผนความร่วมมือด้านกฎระเบียบของเอเปค โดยส่งเสริมการปฏิบัติตาม Good Regulatory Practices (GRPs) และตาม APEC-OECD Integrated Checklist on Regulatory Reform การพัฒนา และการส่งเสริมความร่วมมือด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานระบบไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart Grid) เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ และไวน์

๓.๑.๒. การดำเนินการและท่าทีของไทย

- ในปีนี้ เอเปคได้มีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา เพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายระยะยาวของการเจรจาความตกลง FTAAP ทั้งในส่วนของการรวมตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น และการเติบโตสีเขียว อาทิ การวางแนวทางในการเปิดตลาดสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อม การดำเนินการสำหรับประเด็นการค้าและการลงทุนมิติใหม่ในเอเปคและความตกลง FTAAP โดยเฉพาะ การกำหนดนโยบายนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ และขับเคลื่อนโดยกลไกตลาด การอำนวยความสะดวก

สะดวกทางการค้าสำหรับสินค้า Remanufactured รวมทั้งมาตรการด้านศุลกากร การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้ง การมีส่วนร่วมของ SMEs ในการค้าและการค้าเสรีของภูมิภาค เป็นต้น

- ในปี ๒๕๕๕ รัสเซียจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเอเปคโดยจะมีการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสเอเปคเพียง ๓ ครั้ง ก่อนจะปิดท้ายด้วยการประชุมรัฐมนตรีเอเปคและการประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปค ซึ่งจากเดิมมีการประชุม ๔ ครั้ง ทำให้ระยะเวลาในการพิจารณาประเด็นต่างๆ เพื่อนำมาซึ่งการจัดทำแผนปฏิบัติการหรือแผนความร่วมมือในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการพิจารณารายการสินค้าสิ่งแวดลอมที่จะมาสู่การลดภาษีนำเข้าสั้นลง เขตเศรษฐกิจต่างๆ รวมทั้งไทย จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมทั้งประเด็นหารือและการพิจารณาเสนอแผนหรือโครงการให้เขตเศรษฐกิจพิจารณาให้เร็วขึ้นต่อไป

- คาดว่าประเด็นที่รัสเซียให้ความสนใจและผลักดันในการประชุมเอเปคปีหน้าจะคงสานต่อประเด็นสำคัญที่หารือในปีต่อไป เช่น เรื่องการเปิดเสรีการเปิดตลาดสินค้าและเทคโนโลยีสีเขียว ความมั่นคงด้านพลังงาน นวัตกรรมและเทคโนโลยีแนวใหม่ เป้าหมายโบกอร์และการเติบโตอย่างสมดุล เป็นต้น ทั้งนี้ ประเด็นการหารือสำคัญสำหรับการประชุมเอเปคปี ๒๐๑๒ จะมีความชัดเจนในช่วงการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสเอเปคอย่างไม่เป็นทางการที่เจ้าภาพรัสเซียกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ นี้

- ประเด็นด้านการค้าที่ที่ประชุมเอเปคให้ความสำคัญและใช้เวลาในการหารือยาวนานที่สุดคือเรื่องการค้าเสรีการเปิดตลาดสินค้าและบริการสิ่งแวดลอมในภูมิภาคให้มากขึ้น ซึ่งในที่สุดที่ประชุมรัฐมนตรีและผู้นำเศรษฐกิจเอเปคได้มีมติให้เขตเศรษฐกิจเอเปคต้องพิจารณารายการสินค้าสิ่งแวดลอมร่วมกันภายในปีหน้า เพื่อนำไปสู่การลดภาษีนำเข้าของแต่ละเขตเศรษฐกิจให้เหลือไม่เกินร้อยละ ๕ ภายในปี ๒๐๑๕ ซึ่งคาดว่า สหรัฐฯ และเขตเศรษฐกิจพัฒนาแล้ว จะพยายามผลักดันรายการสินค้าสิ่งแวดลอมที่เคยร่วมกันเสนอทั้งในเวที WTO และเวทีเอเปคต่อไป โดยในส่วนของเอเปคน่าจะเริ่มผลักดันตั้งแต่การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสเอเปคครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ทั้งนี้ ในส่วนของไทย จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย ทั้งกระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวงพาณิชย์ ควรร่วมกันพิจารณารายการสินค้าที่เข้าข่ายเป็นสินค้าสิ่งแวดลอมที่ไทยน่าจะได้ประโยชน์ในเชิงการส่งออกเพื่อนำเสนอเป็นรายการสินค้าสิ่งแวดลอมต่อที่ประชุมเอเปคในปีหน้าและเวทีการเจรจาการค้าโลกอื่นๆ รวมทั้ง รายการสินค้าที่ไทยอาจมีความอ่อนไหวด้วย ก่อนที่การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสเอเปคครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ จะเริ่มขึ้น

๓.๒. สถานการณ์ทางเศรษฐกิจโลก

๓.๒.๑. ความไม่สมดุลของเศรษฐกิจโลกและการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

๑) สถานการณ์เศรษฐกิจการค้าโลกและไทย ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๕

เศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มจะเจริญเติบโตในอัตราปานกลาง กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คาดการณ์ว่า เศรษฐกิจโลกในปี ๒๕๕๕ จะเติบโตร้อยละ ๔ ลดลงจากร้อยละ ๕ ในปี ๒๕๕๓ ทั้งนี้ หากประเทศยุโรปสามารถควบคุมปัญหาเงินสกุลยูโรได้อย่างมีประสิทธิภาพและสหรัฐอเมริกาจัดการกับปัญหาการคลังภายในประเทศได้สำเร็จ เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาแล้วจะขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๒ ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาจะเติบโตที่ร้อยละ ๖

เศรษฐกิจไทยในปี ๒๕๕๔ จะยังขยายตัวอยู่ในอัตราร้อยละ ๔.๐ โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๓.๘-๔.๓ ชะลอลงจากปีก่อนหน้าตามอุปสงค์ภายในประเทศ โดยเฉพาะการบริโภค

ภาคเอกชนที่คาดว่าจะชะลอลง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจากแรงกดดันด้านเงินเฟ้อและต้นทุนที่ยังอยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง ขณะที่ปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการคาดว่าจะยังคงขยายตัวในระดับสูง เนื่องจากการขยายตัวของ การส่งออกสินค้าและบริการที่สูงเกินคาดในช่วงครึ่งปีแรก อย่างไรก็ตาม ความไม่แน่นอนของการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกจากปัญหาภาคอสังหาริมทรัพย์และการจ้างงานในสหรัฐอเมริกา และปัญหาหนี้สาธารณะในกลุ่มประเทศยุโรป ยังคงเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อแนวโน้มอุปสงค์โลกที่อาจชะลอตัวลงมากกว่าที่คาด และส่งผลกระทบให้การส่งออกสินค้าและบริการ

แนวโน้มเศรษฐกิจไทยปี ๒๕๕๕ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้คาดว่าเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ ๔.๕ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๔.๐-๕.๐) โดยมีแรงขับเคลื่อนหลักจากทั้งอุปสงค์ภายในประเทศและอุปสงค์จากต่างประเทศที่คาดว่าจะยังคงขยายตัวได้ตามการจ้างงานที่คาดว่าจะยังคงอยู่ในระดับสูง และนโยบายของภาครัฐในการสนับสนุนการใช้จ่าย เช่น มาตรการปรับเพิ่มรายได้แรงงานรายวันและเงินเดือนข้าราชการ ขณะที่แรงสนับสนุนจากเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มว่าจะเริ่มฟื้นตัวขึ้นตามลำดับ โดยได้รับอานิสงส์จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่นภายหลังเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ แม้ว่าจะยังคงได้รับความเสี่ยงจากการเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยจากกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าจะขยายตัวร้อยละ ๑๙.๐ ในด้านเสถียรภาพภายในประเทศคาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี ๒๕๕๕ จะอยู่ที่ร้อยละ ๓.๓ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๒.๘-๓.๘) ตามอุปสงค์น้ำมันในตลาดโลกที่คาดว่าจะชะลอลง การบริโภคของครัวเรือนและการลงทุนรวมขยายตัวร้อยละ ๔.๔ และ ๑๐.๓ ตามลำดับ อัตราการว่างงานร้อยละ ๐.๗ และดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลร้อยละ ๑.๒ ของ GDP

อย่างไรก็ดี ธนาคารโลกได้ปรับลดตัวเลขคาดการณ์การเติบโตของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ของไทยลงประมาณ ๑% เหลือ ๒.๔% ในปี ๒๕๕๔ เพราะความเสียหายที่เกิดกับภาคอุตสาหกรรมรถยนต์ และโรงงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งความเสียหายที่เกิดกับบรรดาซัพพลายเออร์จากเหตุน้ำท่วมใหญ่ที่ยืดเยื้อหลายเดือน และคาดการณ์ว่าจีดีพีไทยในปีหน้าจะขยายตัว ๔% ทั้งนี้ หายนะภัยทางธรรมชาติที่เกิดในไทยถือเป็นหายนะภัยทางธรรมชาติรุนแรงที่สุดอันดับ ๒ รองมาจากเหตุแผ่นดินไหวและสึนามิในญี่ปุ่น และหายนะนี้ได้ส่งผลกระทบต่อระบบห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมองว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจของภูมิภาคดังกล่าวปีนี้น่าจะอยู่ที่ ๘.๒% และ ๗.๘% ในปีหน้า อย่างไรก็ตาม ธนาคารโลกได้เตือนว่าภูมิภาคนี้จะเจอกับปัจจัยเสี่ยงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงวิกฤติหนี้สาธารณะของยุโรป และความไม่แน่นอนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยเพราะปัญหาน้ำท่วมหนักในรอบ ๕๐ ปี

๒) การดำเนินการและท่าทีของไทย

- รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมระบบการค้าเสรีและเป็นธรรม โดยเชื่อมั่นว่า การคงไว้ซึ่งการเปิดเสรีการค้าการลงทุนเป็นหนทางในการฟื้นฟูเศรษฐกิจในระยะสั้นได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์ได้เร่งใช้มาตรการเพื่อรักษาตลาดหลัก คือ สหรัฐฯ และสหภาพยุโรป และขยายการส่งออกไปตลาดใหม่ โดยให้ความสำคัญกับการส่งออกในภูมิภาคเอเชีย เช่น อาเซียน จีน ญี่ปุ่น และอินเดีย และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) ที่มีผลใช้บังคับแล้วให้เกิดประโยชน์

สูงสุด ในขณะที่เดียวกัน ก็ติดตามตรวจสอบไม่ให้ประเทศต่าง ๆ มีการใช้มาตรการกีดกันกับสินค้าและบริการของไทย

- รัฐบาลไทยจะดำเนินนโยบายงบประมาณแบบขาดดุล และอาจมีความจำเป็นต้องขอกู้เงินเพิ่มเติมจาก World Bank เพื่อใช้ในการป้องกันน้ำท่วมในอนาคต รวมทั้งต้องพิจารณาแก้ไขปัญหาพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับต่ำกว่าน้ำทะเล โดยรัฐบาลจะปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญจากเนเธอร์แลนด์ ทั้งนี้ ในการแก้ปัญหาน้ำท่วมในอนาคต รัฐบาลไม่ต้องการให้มีการทุจริตคอร์รัปชั่น จึงมีนโยบายให้องค์กรระหว่างประเทศเข้าร่วมการประมูลโครงการดังกล่าวด้วย

๓.๒.๒. ความมั่นคงด้านพลังงานและอาหาร

๑) สถานะ/ความเป็นมา

ด้วยความต้องการใช้เชื้อเพลิงเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ประกอบกับประเทศผู้ผลิตน้ำมันจำกัดปริมาณ การผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อการส่งออก ทำให้ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกพุ่งตัวสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ในปี ๒๕๕๑ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงเริ่มแสวงหาพลังงานทดแทนใหม่ๆ โดยเฉพาะจากพืชพลังงาน เช่น ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลังและอ้อย เพื่อตอบสนองความมั่นคงด้านพลังงาน

ในขณะที่เดียวกัน ประชาคมโลกก็เริ่มตระหนักถึงความสำคัญด้านความมั่นคงด้านอาหาร เนื่องจากประชากรโลกเพิ่มจำนวนมากขึ้น ตลอดจนปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้เกิดปัญหาภัยธรรมชาติ/โรคอุบัติใหม่ ทำให้เก็บเกี่ยวผลผลิตได้น้อยลง รวมทั้งมีการขยายพื้นที่การปลูกพืชพลังงานเพื่อทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งมีราคาสูงขึ้นตลอดมา วิกฤติด้านพลังงานและอาหารจึงเป็นประเด็นที่ประเทศทั่วโลกแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ประสบการณ์ และข้อเสนอแนะ ควบคู่กันไป เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง

ที่ผ่านมา เวทีการค้าระหว่างประเทศ เช่น เอเปค อาเซม เป็นต้น ได้จัดประชุมหารือเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมทั้งเสนอแนะกรอบแนวทางการดำเนินงานด้านความมั่นคงด้านอาหาร อาทิ การลดการบิดเบือนทางการค้าสินค้าอาหารและสินค้าเกษตร การอำนวยความสะดวกทางการค้าและการตลาดสินค้าอาหารและสินค้าเกษตร การพัฒนาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการสำรองอาหารในกรณีฉุกเฉิน การสร้างระบบข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด รวมทั้งการดำเนินการให้เกิดความสมดุลในการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงาน นอกจากนี้ กรอบเอเปคได้ริเริ่มการหารือด้านพลังงานแล้ว เช่น การหารือด้านเทคโนโลยีพลังงานใหม่และพลังงานหมุนเวียน การจัดให้มีเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การผลิตพลังงานชีวมวล การรณรงค์ให้ใช้มาตรการประหยัดพลังงาน/การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (energy efficiency measures) เป็นต้น โดยรัสเซียซึ่งเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเอเปคปี ๒๐๑๒ ได้กำหนดเรื่องความมั่นคงด้านพลังงานเป็น theme ของเอเปคภายใต้ชื่อ “*Energy Security: partnership for modernization and innovation*”

นอกจากนี้ นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ในการประชุมระดับรัฐมนตรีเศรษฐกิจ เช่น การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน การประชุมรัฐมนตรีการค้าเอเปค เป็นต้น ที่ประชุมได้ออกแถลงการณ์ร่วมด้านความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหาร โดยเห็นพ้องที่จะยังคงยืนยันพันธกรณีในการเปิดตลาดและเปิดเสรีการค้า

(เช่น การสนับสนุนการลด/เลิกมาตรการที่เป็นอุปสรรคทางการค้าสินค้าเกษตร การสร้างความสมดุลระหว่างการลดอัตราภาษี การลดการอุดหนุนภายในประเทศ และการลดการอุดหนุนการส่งออกของสินค้าเกษตรเพื่อส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันตามกลไกตลาด) รวมทั้งหลีกเลี่ยงการใช้มาตรการจำกัดการส่งออก เนื่องจากมาตรการประเภทหลังจะทำให้วิกฤตพลังงานและอาหารรุนแรงมากขึ้นและยืดเยื้อ

ทั้งนี้ ประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหภาพยุโรป ได้ประกาศใช้กฎระเบียบ Renewable Energy Directive (RED) โดยมีสาระสำคัญ คือ การกำหนดเป้าหมายของการใช้พลังงานทดแทนทั้งหมดภายในสหภาพยุโรปไว้ที่ ๒๐% ภายในปี ๒๕๖๓ และกำหนดให้ภาคขนส่งต้องเปลี่ยนมาใช้ Biofuel อย่างน้อย ๑๐% กฎระเบียบดังกล่าว ผลักดันให้มีการขยายการผลิต Biofuel ออกไปในต่างประเทศ โดยเฉพาะในภูมิภาคที่มีต้นทุนต่ำกว่าหรือมีพื้นที่ในการทำเกษตรมาก เช่น แอฟริกาหรือเอเชีย ซึ่งสหภาพยุโรปเห็นว่า หากขาดการควบคุมและการวางแผนอย่างเป็นระบบจากภาครัฐ อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าผลดี และอาจเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศได้ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสหภาพยุโรปไม่ได้ต่อต้านการผลิตน้ำมันปาล์มซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงและพร้อมสนับสนุนหากการผลิตน้ำมันปาล์มเป็นไปในทางที่รักษาไว้ซึ่งความยั่งยืน

๒) การดำเนินงานและทำที่ไทย

ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทยซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๓ ไทยให้ความสำคัญต่อประเด็นความมั่นคงด้านอาหาร โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ข้อที่หนึ่งในการจัดการด้านอาหารของไทย พร้อมทั้งเสนอแนะกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้ไทยมีความมั่นคงด้านอาหารอย่างยั่งยืน โดยหนึ่งในกลยุทธ์ที่สำคัญคือ การสร้างความสมดุลระหว่างพืชอาหารกับพืชพลังงาน ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินงานภายใต้กลยุทธ์นี้ มีดังนี้

- กำหนดนโยบายเศรษฐกิจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งเสริมพลังงานทางเลือกในส่วนของพืชพลังงาน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการแย่งพื้นที่เพาะปลูกพืชอาหารจนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ
- นำเรื่องกำหนดเขตการผลิต (Zoning) พืชอาหารและพืชพลังงานมาใช้
- เน้นการใช้พืชที่มีปัญหาด้านราคา หรือพืชที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นเป้าหมายสำหรับการเป็นพืชพลังงาน

ดังนั้น นโยบายภาครัฐต้องมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยไม่ก่อให้เกิดความสับสนต่อผู้มีส่วนได้เสีย

ในการประชุมระดมสมองการเปิดเสรีการค้าสินค้าและบริการด้านสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ ณ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ผู้แทนกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานแจ้งว่า กระทรวงพลังงานและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อยู่ระหว่างพิจารณาจัดทำ MOU ด้านการปลูกปาล์มน้ำมัน รวมทั้งอยู่ระหว่างศึกษาพืชพลังงานรูปแบบใหม่ เช่น ฝักข้าวโพด เป็นต้น เพื่อ

เร่งพัฒนาการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภาครัฐควรร่วมมือกันบริหารจัดการ feedstock เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ

ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าอาหารและสินค้าเกษตรรายใหญ่ของโลก และที่ผ่านมาไม่เคยใช้มาตรการจำกัดการส่งออก อย่างไรก็ตาม ไทยมีสิทธิภายใต้ความตกลงองค์การการค้าโลกในการใช้มาตรการจำกัดการส่งออกอาหาร โดยมาตรา ๑๒ ของความตกลงว่าด้วยการเกษตร อนุญาตให้สมาชิกสามารถมีมาตรการห้ามหรือจำกัดการส่งออกอาหารในกรณีที่เกิดภาวะขาดแคลน (critical shortages of foodstuffs) ได้ ซึ่งสมาชิกที่จะใช้มาตรการดังกล่าว จะต้องคำนึงถึงผลกระทบของการห้ามหรือจำกัดที่จะเกิดขึ้นต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศผู้นำเข้า และต้องแจ้งข้อมูลดังกล่าวต่อคณะกรรมการว่าด้วยการเกษตร

การเร่งสร้างความสมดุลระหว่างพืชอาหารกับพืชพลังงาน เช่น การควบคุมวางแผนการเพาะปลูก/การตลาด เป็นต้น เป็นการดำเนินงานที่สำคัญ เนื่องจากความไม่สมดุลระหว่างการเพาะปลูกพืชดังกล่าวประกอบกับปัญหาด้านผลผลิตทางการเกษตรอันเกิดจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาจทำให้ไทยต้องพิจารณาถึงความจำเป็นในการใช้มาตรการจำกัดการส่งออกสินค้าอาหารและสินค้าเกษตรได้ในอนาคต เพื่อสร้างความยืดหยุ่นด้านนโยบายการบริหารจัดการอาหารภายในประเทศ หากเกิดภาวะขาดแคลนอาหาร

นอกจากนี้ ไทยต้องติดตามนโยบายปาล์มน้ำมันของสหภาพยุโรปอย่างใกล้ชิด หากสหภาพยุโรปต่อต้านการผลิตน้ำมันปาล์มของต่างประเทศโดยนำประเด็นการผลิตที่ขาดความยั่งยืนมากล่าวอ้าง ก็อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตและส่งออกน้ำมันปาล์มของไทยในอนาคต

๓.๓. การสนับสนุนการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจและการค้าเสรี

๑) ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีมาตรา ๑๙๐ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง เพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศ และให้มีการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างรัฐบาลและรัฐสภา เนื่องจากการทำหนังสือระหว่างประเทศเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เกี่ยวพันกับผลประโยชน์ของประเทศ และอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ซึ่งรวมถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำหนังสือสัญญาด้านการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ

มาตรา ๑๙๐ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า “หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว”

มาตรา ๑๙๐ วรรคสาม บัญญัติไว้ว่า “ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟัง

ความคิดเห็นของประชาชนและต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญานั้น ในการนี้ให้คณะรัฐมนตรี เสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย”

๒) การดำเนินงานและทำที่ไทย

- รัฐสภาไทยสนับสนุนการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจกับประเทศคู่ค้า เพื่อประโยชน์ในขยายการค้า การลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจ ในการดำเนินงานของรัฐสภาไทย ได้มีส่วนร่วมกับรัฐบาลในการช่วยกลั่นกรองนโยบายด้านเศรษฐกิจ โดยมีคณะกรรมการในสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ คณะกรรมการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ และคณะกรรมการต่างประเทศ และคณะกรรมการในวุฒิสภา ได้แก่ คณะกรรมการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม และคณะกรรมการต่างประเทศ รวมถึงคณะกรรมการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ติดตามดูแลการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ รัฐสภายังมีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดทำความตกลงการค้าเสรี และมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการพิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจาก่อนที่รัฐบาลจะเริ่มต้นเจรจา และพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างความตกลงการค้าเสรีภายหลังการเจรจาเสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งเป็นการสร้างความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้การเจรจาเกิดประโยชน์สูงสุดกับประเทศในภาพรวม

- ย้ำถึงความสำคัญของเรื่องการค้าโดยเฉพาะสำหรับประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจและการค้าเสรี จะเป็นการสร้างโอกาสทางธุรกิจ ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ทำให้เกิดการไหลเวียนของแรงงาน การสร้างงานที่ดีและมีคุณภาพ และจะช่วยกำจัดปัญหาความยากจน นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสในการจัดการกับปัญหาอุปสรรคทางการค้าด้วย

- สมาชิกรัฐสภาเป็นผู้แทนของประชาชน จึงมีบทบาทสำคัญในการสะท้อนความต้องการของประชาชนและรักษาผลประโยชน์ของชาติ จึงขอให้รัฐสภาชาติอื่นให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจและการค้าเสรีด้วย